

DANILO KLEN

RIJEČKI URBAR (1390—1405)

U trećem svesku Vjesnika državnog arhiva u Rijeci za 1955-1956. godinu, dakle pred dvadeset godina, objavio je poznati slovenski historičar Milko Kos »Jedan urbar iz vremena oko 1400. o imanjima Devinskih i Walseeovaca na Kvarneru«.¹ Postojanje nekog urbara o Devinsko-Walseeovskim posjedima na Kvarneru spominjali su već ranije M. Doblinger, potom H. Pirchegger i napokon J. Žontar — kako nas izvještava M. Kos.² Taj urbar datirali su spomenuti historičari 1424. godinom. Međutim original tog urbara, koji se je nekada nalazio među walseeovskim arhivalijama, M. Kos nije uspio pronaći. Spomenute arhivalije bile su, naime, 1914. godine prodane. Tom prilikom prepisao je taj urbar V. v. Handel — Mazzetti a njegov prijepis poslužio je M. Doblingeru da za sebe napravi nov prijepis. Pošto su, kako je ustvrdio M. Kos, nestali i original i Handel — Mazzettijev prijepis, on se poslužio prijepisom M. Doblintera i na tom temelju izvršio objavljivanje uvodno spomenutog urbara.

Nije nam poznato da li je M. Kos istraživao kuda su otpremljene prodane arhivalije Walseeovaca i na temelju čega je ustvrdio da je urbar o kome je riječ nestao, odnosno da ne postoji više. No istraživanja naših naučnih i arhivskih radnika vršena tijekom proteklih godina u arhivima Austrije i Mađarske iznijela su na vidjelo niz vrlo važnih

¹ Vidi, Vjesnik državnog arhiva u Rijeci, sv. III, 1955—1956, Rijeka 1956. god. s posebnom numeracijom stranica od 1—20. Iako je pok. M. Kos dao objavljenom urbaru naslov prema kojem bi se taj urbar odnosio samo na imanje Devinskih i Walseeovaca na Kvarneru — ipak je u nastavku tog urbara objavio i urbarske propise koji se odnose na sela blizu Gorice: Japnišće, Podgrad i Orehovlje. U izvorniku »riječkog urbara« nađenog u Budimpešti nema nikakvih dodataka koji bi se odnosili na Devinske ili Walseeovske posjede blizu Gorice.

² Kopiju, tj. prijepis Riječkog urbara (Urbar von Fiume (St. Veit) u arhivu Muzeja u Linzu spominje M. Doblinger u djelu »Die Herren von Walsee« na više mjesta uglavnom pod nazivom »Urbar von Fiume von 1424«. Vidi, spom. djelo u Archiv für österreichische Geschichte, Band 95, Wien 1906, str. 544, 545. i 547.

izvora za našu prošlost.³ Prof. Josip Adamček nesebično me je upozorio da se među arhivalijama nađenim i snimljenim u Državnom arhivu u Budimpešti nalazi i neki urbar Rijeke.⁴ Pregledom mikrosnimke u Arhivu Hrvatske odmah sam ustanovio da je u Budimpešti nađeni urbar vrlo vjerojatno urbar koji je objavio M. Kos. Da bih to utvrdio s većom sigurnošću zamolio sam mađžarskog povjesničara J. Szekeresa da izvidi točnije kada je i na koji način taj urbar došao u Mađžarski državni arhiv i da mi, ako je moguće, pribavi kontaktnu fotokopiju. Zahvaljujući njemu i istraživanju dra Jenei Karolya uspio sam donekle dopuniti podatke o tom riječkom urbaru.⁵

»Urbur riječkog područja«, kako ga nazivlje dr Jenei Karoly nalazi se sada u Ugarskom državnom arhivu u Budimpešti pod arhivskom signaturom »D1 48122«. Tamo je stigao 1934. godine s drugim sredovječnim ispravama iz zbirke Ugarskog nacionalnog muzeja. Urbur je napisan u sveščiću od osam nenumeriranih papirnih listova, širine 110 milimetara, a visine 307 milimetara. Urbur je prema podacima dobivenim iz Budimpešte dospio u Ugarski nacionalni muzej 1903. godine. Po mišljenju spomenutog Jenei Karolya urbur je originalan te potječe iz razdoblja između 1400. i 1500. godine.

Uporodbom teksta objavljenog po M. Kosu s tekstem ovog rukopisa urbara čini vrlo vjerojatnom tvrdnju da je upravo ovaj nedavno, ponovno pronađeni tekst poslužio Handel — Mazzettiju za njegov prijepis. Oznake, naime, listova lica i naličja, na kojima je napisan tekst po Mazzettiju (odnosno kasnije po Doblingeru i po M. Kosu) posvema odgovara novo pronađenom rukopisu urbara. Točna je i primjedba M. Kosa da u originalu nisu bili listovi numerirani. Nemoguće je, međutim, objasniti kako je Handel — Mazzetti mogao prepisati godine 1914. taj urbur, kako tvrdi M. Kos, u Linzu, ako je već 1903. godine bio u Nacionalnom muzeju Ugarske, kako navodi Jenei Karoly. Iстина je, međutim, da nepostojanje točnije dokumentacije o tome kada je rukopis urbara došao u Nacionalni muzej Ugarske u Budimpeštu dovodi u sumnju postavku da je onamo stigao 1903. godine.⁶

³ Vidi, J. Adamček i Filipović, Križman, »Nova građa o seljačkoj buni 1573. (I) u Arhivskom vjesniku XI—XII, 1968—1969; zatim Adamček-Filipović pod istim naslovom II dio u istom vjesniku sv. XIV, 1971, te III dio u Arhivskom vjesniku, sv. XV, 1972.

⁴ Za ukazanu ljubaznost ponovno zahvaljujem prof. Josipu Adamčeku.

⁵ Za ukazanu pomoć i ovom prilikom zahvaljujem dru Josefu Szekeresu i dru Jenei Karolyju.

⁶ No, s druge strane ni tvrdnja M. Kosa da je Handel-Mazzetti godine 1914. izradio prijepis urbara (Vidi, str. 4, u bilješci 1) gorespomenutog rada M. Kosa) ne može stajati. Kopiju tog urbara, naime, vidio je i njome se služio u arhivu Muzeja u Linzu već 1906. godine Max Doblinger. Vidi, bilješku 2 gore. Prema tome vjerojatniji je navod dra Jenei Karolyja mada je bez izričite potvrde u dokumentima.

Pronalazak rukopisa urbara Rijeke i liburnijskih kaštela i gradića u Budimpešti izazvao je i nametnuo potrebu utvrđivanja njegove izvornosti, vremena postanka i pažljivog upoređenja s tekstom prijepisa što ga je objavio M. Kos. Rezultat toga trebao bi dati odgovor na pitanje da li je potrebno objaviti novo pronađeni rukopis urbara.

1. Da li je rukopis urbara pronađen u Budimpešti izvornik, original? Način njemačkog pisanja gotičkim slovima u pronađenom rukopisu urbara upoređen s rukopisima iz tog vremena ne upozoruje na neke bitne razlike, zato ne izaziva sumnju da bi taj rukopis nastao u neko drugo vrijeme različito od onog što ga je utvrdio M. Kos kao vrijeme postanka urbara. Već smo istakli jedno vanjsko obilježje novo pronađenog rukopisa, a to je da se tekst napisan na pojedinim stranicama rukopisa posvema slaže s količinom teksta napisanog na istim stranicama prijepisa. I prazne stranice su identične pa pretpostavka M. Kosa da su listovi originala urbara bili nenumerirani posvema odgovara novo pronađenom rukopisu u Budimpešti. Držim stoga da je u Budimpešti pronađeni rukopis urbara izvornik, original.

2. Ni poslije pronalaska izvornog rukopisa urbara za Rijeku i ostale liburnijske gradiće o vremenu postanka urbara, negdje neposredno na prijelazu Devinskih posjeda u ruke Walseeovaca između 1390. i 1405. godine, koje je M. Kos utvrdio, nema prigovora. Pošto ni u novopronađenom rukopisu nema traga o bilo kakvoj dataciji, a podaci u samom tekstu iz kojih se da zaključiti vrijeme postanka izvornog urbara nisu drukčiji od onih u prijepisu koji je objavio M. Kos, treba u cijelosti prihvatiti zaključak koji je u tom pogledu donio M. Kos.

3. Kako je već istaknuto rukopis urbara sastoji se od 8 izvorno nenumeriranih listova papira. Potpuno su prazne stranice: 1 b, 3 a, 6 a i 8 b. Na listu 1 a, nalazi se izvorni natpis »Sand veyt«, pored nekih dopisanih dodataka: »XV sr. Ev. n.« zatim »a Nro 150«, pa broj »1986« (ili možda »486«), ispod toga neka nečitka riječ. Pri dnu lista 1 a) žigovi su Državnog arhiva i Mađarskog nacionalnog muzeja a između njih numeratorom udarena broja 48122.

Cijeli je, dakle, svešćić nosio naslov »Sv. Vida«, tj. Rijeke, stoga smatram da bismo cijeli urbar mogli skraćeno nazivati »Riječkim urbarom«.

Pošto se radi o starijem rukopisu i M. Kos je nastojao da ga objavi sa svim osebjnostima tadanjeg njemačkog jezika i sa svim nedosljednostima i nepravilnostima u pisanju. Ipak ima između po Kosu objavljenog prijepisa urbara i izvornika priličan broj razlika. Od tih ćemo istaknuti ovdje samo one bitnije. Za ta odstupanja od izvornika nije moguće nikome predbaciti, jer je Kosov prijepis bio

tek treći prijepis po redu (Handel-Mazzetti — M. Doblinger — M. Kos) pa su te pogreške mogle nastati već kod prvog ili drugog prijepisa.

a) Svagdje gdje je u objavljenom prijepisu veličina obveze označena arapskom brojkom — u izvorniku stoji oznaka rimskim brojevima. Općenito se smatra da se u starijim izvorima upotrebljavaju rimski brojevi.⁷

b) U objavljenom prijepisu je na više mjesta, gdje se umjesto davanja u naravi može dati novac, pogrešno naznačeno davanje jedne marke šilinga umjesto pola marke. Do toga je vjerojatno došlo uslijed nepoznavanja čitanja rimskih brojaka.⁸

To se dogodilo na listu 4 b) (Veprinac) kod davanja u pokladama (Vasnacht); na listu 5 b) (Lovran) kod davanja o Sv. Martinu i opet kod davanja o pokladama; na listu 6 b) (Mošćenice) kod davanja o pokladama; na listu 7 b) (Brseč) se ta pogreška ponavlja na dva mjesta: kod davanja o Sv. Martinu, o pokladama a zatim na listu 8 a) (Brseč) također dva puta kod podavanja onih koji su imali jednog vola.

c) Na listu 4 b), kod nabiranja veprinačkih obveza u prijepisu urbara navedeno je da svaki domaćin sa cijelim selištem (ognjištem) o Jurjevu plaća 6 šilinga, dok u izvorniku stoji »VII šilinga«.

d) Kod nabiranja obveza Brseča na listu 7 b) ispušten je u prijepisu cijeli treći redak u kojem je propisana obveza davanja jednog sira od svakog stada ovaca (tj. ispuštene su riječi: »Item von ydem stant I ches«).

e) Na više mjesta u prijepisu urbara, gdje se kao mjera spominje funta (»phunt«), u izvorniku stoji libra (»lbr«).

Navedena odstupanja po Kosu objavljenog prijepisa Riječkog urbara od novoprinađenog izvornika tog urbara, kao i ostale manje značajne netočnosti koje ovdje nisu spomenute, dovoljno opravdavaju objavljivanje izvornika u cjelini zajedno s prijevodom na našem jeziku.

Potrebno je ponovno istaći da izvornik Riječkog urbara ne sadrži dodatke koje je u objavljenom prijepisu dao Kos za sela blizu Gorice, Japnišće (Opzach), Podgrad (Podgred) i Orehovlje (Orecholach). To dodavanje izvršio je možda Handel-Mazzetti iz drugog nekog izvornika pa je tako došlo i do Doblintera i Kosa.

4. Tumačenja i objašnjenja koja je dao M. Kos uz objavljeni prijepis urbara 1956. godine ne trebam ovdje ponavljati. Ipak moram upozoriti na jednu Kosovu netočnost koju je počinio, vjerojatno, zaveden pisanjem M. Doblintera.

M. Kos je, naime, posebno istaknuo da se tamo gdje se u urbaru za Kastav (List 3b) spominju »12 Müttel« treba razumijevati u stvari

⁷ Vidi, Zlatko Herkov, Naše stare mjere i utezi, Zagreb, 1973, str. 103.

⁸ Vidi, Z. Herkov, sp. djelo, str. 105.

»12 Büttel«. Izraz »Büttel« označava nekog sudskog funkcionera itd. Međutim to nije točno. Urbar ne spominje kod nabiranja podavanja Kastva nekog sudskog funkcionera. Kod nabiranja podavanja o Sv. Mihovilu kaže se doslovce: »Također daju oni svi zajedno o Miholju I marku i XL šilinga za jednu svinju, za jednu funtu voska i za I libricu stupa«. Iza toga slijedi tekst:

»Jtem Hab(er)n XII müttel«, ili prevedeno:

»Također XII mjera (modija) zobi«.

Ne radi se, dakle, nikako o nabiranjima onoga što Kastavci »imadu« već onoga što Kastavci »daju«. Riječ »habn« (»Habern«) pojavljuje se, uostalom, potpuno jednako pisana i s istim značenjem u istom Riječkom urbaru kod Brseča (list 7a i 8b) gdje vlasnici dvaju volova daju po I mjeru (modij) zobi, a vlasnici jednog vola samo pola mjere zobi, dok oni koji nemaju volova daju pored ostalog dva starica zobi.

Dajući objašnjenje uz pojedine termine objavljenog prijepisa Riječkog urbara M. Kos nije objasnio što je to »stup« ili »stupp«. Taj se termin pojavljuje i u prijepisu i u izvorniku Riječkog urbara kod navođenja podavanja Kastva (list 3b) i Mošćenica (list 6b). To podavanje »stappa« mjerilo se sitnom mjerom poput one za papar — libricom. Kod sličnog nabiranja stvari koje se daju o Sv. Mihovilu u Veprincu, odnosno umjesto njih određena svota novca (list 4b) ne navodi se »stupp« već »pheffer« tj. papar. To nas navodi na misao da se pod riječju »stupp« u podavanjima Kastva i Mošćenica treba razumijevati također papar zdrobljen u »stupi« te da se prema tome jednom papar davao u zrnju a drugdje zdrobljen u prahu. Termin »stupp« na njemačkom označava uostalom »prah, ili prašinu za posip«⁹ pa je pretpostavka da je »stup« ili »stupp« u prah istucani papar dosta vjerojatna. Moguće je, doduše, da je to i neka druga mirodija istucana u prah jednake vrijednosti kao i papar.

II

Zbog gore navedenih razloga pod I objavljujem tekst Riječkog urbara prema izvorniku.

Transkripciju goticom pisanog teksta izvršio sam što je moguće vjernije latinicom. Sve kratice su razriješene. Jedino su gramatičke kao i pravopisne pogreške u izvorniku ostavljene nepopravljene. Isto tako je ostavljeno nepopravljeno pisanje imenica i imena prema izvorniku, nekad velikim a nekad malim početnim slovom.

⁹ Vidi, Gerhard Wahrung, Deutsches Wörterbuch, Bertelsmann Lexikon — Verlag, Berlin-München-Wien, 1968, 1974, str. 3479. Prema tom rječniku termin »Stupp« upotrebljava se u Austriji sa značenjem »Streu-pulver«, tj. prah za posipanje.

Paraleleno s tekstom izvornika objavljujem u uporednom stupcu prijevod na hrvatskom jeziku.

1.

**TEKST RIJEČKOG URBARA
U IZVORNIKU**

(List: 1a)

SAND VEYT¹⁰ 11

(List: 2a)

Item dacz sant Veit in der Stat
ain Jar mer wirt denn daz ander
vnd yder wirt der ain ganzze

veuerstat hat geit zu sant
Jörgen tag XIII s vnd yder
witber oder witbe geit VII s

Item Sant Michels recht geit
wirt vnd witber V s und VI

perner dieselben perner
den die daselb gelt abnemt

Item Stewer nach des Herrn
Item decz von fleisch vnd von
darnach vnd das Jar trägt

Item die Maut auch nach dem
Jar

2.

**PRIJEVOD TEKSTA
ISTOG URBARA**

(List: 1a)

SVETI VID

(List: 2a)

Isto tako Sv. Vid, u gradu je
neke godine više nego druge
a svaki gospodar koji ima jedno
gospodara
cijelo

ognjište daje o svetom
Jurju XIII šilinga a svaki
udovac ili udovica daje VII
šilinga

Isto tako daje sveto-miholjsko
svaki gospodar i udovac po V s
pravo
i VI

veronaca¹² ti pak veronci
onima koji tu novac oduzimlju.

Isto tako porez prema gospoda-
revoj milosti.
Isto tako daću od mesa i kruha

prema tome koliko ta godina
donosi

Ista tako maltarinu prema
godini.

¹⁰ Naziv današnje Rijeke pojavljuje se u njemačkim izvorima većinom kao »St. Veyt am Pflaum« a u latinskim kao »Flumen scti Viti«, tj. Vid na Rijeci, ili Rijeka sv. Vida, da bi se tako mjesto razlikovalo od brojnih drugih koja se najavlju imenom sv. Vida. Ovaj urbar ne pravi tu distinkciju.

¹¹ Ostali kasniji dodaci na listu 1 a) izvornika uz ovaj naslov spomenuti su gore pod I, 3.

¹² U prijevodu upotrijebio sam taj naziv umjesto opisnog »sitnih veronskih novaca«, ili »veronskih novčića«.

(List: 2b)

Jtem traid
Zehent Jtem wein
Jtem Jugent
Jtem (precrtano: ain, pa iznad:)
zwo müel an dem phlawn
hat der haubtmann zu seiner
purkchüt
Jtem das gericht
(List: 3a, prazan!)

(List: 3b)

CHESTAW

Jtem daselbs zu Chestaw geit
yder wirt
der ein ganeze veuerstat hat
VIII s
zu sant Jörgen tag vnd IIII
perner
dieselben perner gehörent den
die si abnement
Jtem zu sant Michels tad geit
yde
veuerstat vnd auch witber vnd
witbe VI s vnd VI perner
dieselben
perner enement auch di die
dasselb
gelt inpringent
Jtem aber zu sant Michels tag
geben
si al mit ainander I mark
vnd XL
s fur I swein, für I phunt wax
vnd für I liber stup
Jtem habern XII müttel
Jtem ze Vasnacht dynt Si al mit
einander I mark vnd XL s vnd
III chicz
Jtem Stewer nach des herrn
Gnade
Jtem maut
Jtem zehent von Jugent

(List: 2b)

Isto od žita
Desetina Isto od vina
Isto od mladunčadi
Isto tako dva mlina na Rječini
koje ima kapetan za njegovo
čuvanje tvrđave.
Isto tako i sudenje.

(List: 3b)

KASTAV

Isto tako tu u Kastvu daje svaki
gospodar
koji ima cijelo ognjište VIII s
o svetom Jurjevdanu i IIII
veronaca
koji veronci pripadaju onima
koji ih ubiru.
Isto tako na dan sv. Mihovila
daje svako
ognjište, a također udovac i
udovica VI s i VI pernera a te
pernere uzimaju također oni
koji taj
novac donose
Isto tako na dan sv. Mihovila
daju
oni svi zajedno I marku i XL
šilinga za I svinju, za jednu
funtu voska
i za jednu libricu stupe
Isto tako zobi XII mjera
Isto tako o pokladama služe
oni svi
zajedno I marku i XL šilinga i
III jareta
Isto tako porez prema
gospodarevoj milosti
Isto tako maltarinu
Isto tako desetinu od mladunčadi

Jtem von traid
Jtem von wein
Nota die zwen weingarten von
dem der entrunnen ist

(List: 4a)

Jtem daz Gericht

(List: 4b)

VEPRINCZ

Jtem zu sant Jörgen tag geit
yder
wirt VII s der ein gancze
veuerstat

hat

Jtem zu sant michels tag geit
auch

yder wirt VII s

Jtem zu sant Michels tag
gebent si

auch all mit einander für ayn
Swein, für I liber wax, vnd
für I liber pheffer I mark vnd
XL s

Jtem Habern XXX sterl s

Jtem III iunge vrissching

Jtem yder wirt III ködnicz
wein

Jtem ze Vasnacht I rind oder

I/2 mark s

Jtem III chicz

(List: 5a)

Jtem Stewer nach des herrn
Gnade

Jtem Maut

Zehent von Jugent, von traid
vnd von wein, hat mein herr
selig gelassen der frawn

Isto tako od žita
Isto tako od vina
Nota. Dva vinograda od onoga
koji je pobjegao.

(List: 4a)

Isto tako suđenje

(List: 4b)

VEPRINAC

Isto tako na dan sv. Jurja daje
svaki
gospodar VII šilinga koji ima
cijelo ognjište

Isto tako na dan sv. Mihovila
daje također

svaki gospodar VII šilinga

Isto tako na dan sv. Mihovila
daju oni

također svi zajedno za jednu
svinju, za I libricu voska, i
za I libricu papra I marku i
XL šilinga

Također zobi XXX stara

Isto tako III mlada odojka

Isto tako svaki gospodar III kad-
nića vina

Isto tako o pokladama I govodo ili

I/2 marke šilinga

Isto tako III jareta

(List: 5a)

Isto tako porez prema
gospodarevoj milosti

Isto tako maltarinu

Desetinu od mladunčadi, od žita
i od vina je moj pokojni

gospodin

ostavio gospođi¹³

¹³ M. Kos je u svom radu u kojem je objavio i prijepis ovog urbara dovoljno temeljito objasnio i dokumentirao o kojoj se to gospođi radi. Vidi, sp. rad M. Kosa, str. 6—7.

Jtem Gericht

(List: 5b)

LAURAN

Jtem ze (precrano: vas!) sant
Merten tag dynent
si all mit einander I rind oder
I/2 mark s
Jtem ze Vasnacht I rind oder
I/2 mark s
Jtem Stewr habent si all weg
geben

XXVIII mark s

Jtem von ydem Stant I ches ist
ain Jar mer den daz ander

Jtem zehent von Jugent

Jtem von traid

Jtem von wein

Jtem daselbs hat mein herr
ainen

weingarten

Jtem yder wirt geit II sterl
chesten

(List: 6b)

MOSCHANICZ

Jtem zu sant Jörgen tag geit
yder wirt
der ain ganze veuerstat hat VIII
s. ist ain Jar (precrano: oder
mey!) daz ander

minder

Jtem zu sant Michels tag geit
auch

yder wirt, der ein ganze
veuerstat

hat VI s.

Jtem habern yder II sterl
irer maz

Jtem zu sant michels tag gebent
si all

mit einander für ain Swein, für

Isto tako suđenje

(List: 5b)

LOVRAN

Isto tako na dan sv. Martina
služe
oni svi zajedno I govedo ili I/2
marke šilinga
Isto tako o pokladama I govedo
ili I/2 marke šilinga
Isto tako porez su uvijek davali

XXVIII marka šilinga

Isto tako od svakog stada I sir
jedne godine ima ga više nego
druge

Isto tako desetinu od mladunčadi

Isto tako od žita

Isto tako od vina

Isto tako ima tu moj gospodin
jedan

vinograd

Isto tako svaki gospodar daje II
starića kestena

(List: 6b)

MOŠĆENICE

Isto tako na dan sv. Jurja daje
svaki gospodar
koji ima cijelo ognjište VIII
šilinga. Toga je jedne godine više

a druge manje

Isto tako o danu sv. Mihovila
daje također

svaki gospodar koji ima cijelo

ognjište VI s.

Isto tako zobi II starića njihove
mjere

Isto tako na dan sv. Mihovila
daju svi oni

zajedno za jednu svinju, za

I rind
 für I liber wax, für I liber Stupp
 I mark
 vnd LX s
 Jtem zu sant Michels tag III
 chiz
 oder lemper
 (Na rubu:) nota (slijedi precrtani
 tekst: »Jtem ze I rind oder
 I/2 mark s.«)
 Jtem ze Vasnacht I rind oder I/2
 mark s.
 Jtem Stewer nach des herrn
 Gnade
 Jtem daselbs hat mein herr I
 weingarten
 den hat mein herr ainer frawn
 genant
 draga (precrtano: Zernicsche!)
 die pfarrerin also das sy Jr
 bayd sun gen moschenicz vnder
 meinen
 herren secz ze dinst

(List: 7a)

Zehent
 Jtem von Jugent
 Jtem von traid
 Jtem von wein
 Jtem daz gericht

(List: 7b)

BERSCHECZ

Jtem welher X oder mer vris
 hat der geit
 ainen virs mit einem lamp (pre-
 crtano: welh!) oder
 aber XL s dafür, welher aber
 nicht vris
 hat der geit XV s, Gregorij
 Jtem su sant Merten tag geit
 yder
 IIII s.
 Jtem (precrtano: nečitko!) dynt

I govedo
 za I libru voska, za I libru Stupe
 I marku
 i XL s
 Isto tako na dan sv. Mihovila III
 jareta
 ili ovce

Isto tako o pokladama I govedo
 ili I/2 marke šilinga
 Isto tako porez prema
 gospodarevoj milosti
 Isto tako ima tu moj gospodin
 I vinograd
 kojega je moj gospodin (dao)
 jednoj gospođi zvanog
 draga župnikova zato da ona
 svoja
 dva sina stavi u službu mojeg
 gospodara u Mošćenicama

(List: 7a)

Desetina
 Isto tako od mladunčadi
 Isto tako od žita
 Isto tako od vina
 Isto tako suđenje

(List: 7b)

BRSEČ

Isto tako onaj koji ima X ili
 više odojaka taj daje
 jednog odojka sa jednim
 janjetom ili
 pak XL šilinga za to, onaj pak
 koji nema odojaka
 taj daje XV šilinga o Đurđevu
 Isto tako na dan sv. Martina
 svako daje
 IIII šilinga
 Isto tako oni služe

si all mitt
einander (iznad retka:) ain rind
(i dalje u istom redu:)
oder I/2 mark s.
Jtem zu Vasnacht ain rind oder

I/2 mark s.
Jtem Stewer XX mark s.

Jtem wer weingarten hat der geit
I mut wein
Jtem wer zwen Ochsen hat der
geit
I mut waicz vnd I mut habern

(List: 8a)

Jtem welher ainen Ochsen hat
der
geit I/2 mut waicz vnd I/2 mut

habern
Jtem welher aber nicht Ochsen
hat
der geit I I/2 sterl waicz vnd
I I/2

sterl habern
Jtem von ydem stant I ches
Jtem zehnt von iugent
Jtem vëll

svi zajedno
jedno govedo

ili I/2 marke šilinga
Isto tako o pokladama jedno
govedo ili

I/2 marke šilinga
Isto tako porez XX maraka
šilinga

Isto tako onaj koji ima vinograd
daje I modij vina
Isto tako onaj koji ima dva vola
taj daje
I modij pšenice i I modij zobi

Isto tako onaj koji ima jednog
vola
taj daje I/2 modija pšenice
i I/2 modija
zobi

Isto tako onaj pak koji nema
volova
taj daje I I/2 starića žita i I I/2

starića zobi
Isto tako od svakog stada I sir
Isto tako desetina od mladunčadi
Isto tako novčane kazne.¹⁴

RIASSUNTO

IL URBARIO DI FIUME (1390—1405)

Nella convinzione che originale fosse andato perduto, Milko Kos pubblicò venti anni fa, questo medesimo Vjesnik, il testo dell'urbario in base a una recente trascrizione appensantita da errori rimarcevoli. Adesso l'autore ritorna a pubblicare il testo — e la sua traduzione in croato — attenendosi questa volta al manoscritto originale rinvenuto nell'Archivio di stato di Budapest, e nel contempo addita agli errori presenti nella prima edizione.

¹⁴ Ovdje završava Riječki urbar. O dodacima koji se nalaze iza teksta urbara u prijepisu što ga je objavio M. Kos vidi bilješku 1.

Deputat

¶ an sint Jorgij mag: gnt oder
hört: vñ ¶ der ein gntse wasser
hüt

¶ an sint anstalt mag: gnt mag
yde wnt: vñ ¶

¶ an sint anstalt mag: gnt mag
auch all mit einand für hys
Swim: für ¶ der wasser: vñ
für ¶ der wasser: ¶ vñ
te ¶

¶ Gald. vñ sint ¶

¶ in: mag: vñ ¶

¶ Gald. vñ: in: hüt
mag:

¶ an: vñ: vñ: ¶ vñ: ad
¶ vñ: ¶

¶ in: vñ:

¶ Gald. mag: ad: hüt: mag:

¶ Gald.:

Gald. vñ: mag: vñ: mag:
vñ: vñ: vñ: vñ: vñ: vñ:
vñ: vñ: vñ: vñ: vñ: vñ:
vñ: vñ: vñ: vñ: vñ: vñ:

¶ Gald.:

Versetz

Ich wolt' ich od' mich wiss' ^{güt} güt
hien wiss' mit eme lümp' wolt' od'
al' d' f. d' f. wolt' al' mich wiss'
hat der güt w' f. w' w' w'

c

Ich zu sein w' w' w' güt d' d'
huy f.

Ich d' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
d' d' d' d' d' d' d' d' d' d'

Ich zu w' w' w' d' d' d' d'
f. w' f.

Ich d' d' d' d' d' d' d' d' d'

Ich w' w' w' w' w' w' w' w' w'
m' w' w'

Ich w' w' w' w' w' w' w' w' w'
m' w' w' / w' w' w' w'

Ich wolt' mich w' w' w' w' w'
güt f. m' w' w' w' w' w'
h' h'

Ich wolt' al' mich w' w' w' w'
d' güt f. w' w' w' w' w' w'
w' w' h'

Ich w' w' w' w' w' w' w' w' w'

Ich d' d' d' d' d' d' d' d' d'

Ich w' w' w' w' w' w' w' w' w'